

УХВАЛА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 29 Конституції України, частини п'ятої статті 156, частини третьої статті 165, пункту 4 частини першої статті 237, частини другої статті 245, пункту 2 частини першої статті 253 Кримінально-процесуального кодексу України, статті 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»

м. Київ
28 березня 2012 року
№ 11-у/2012

Справа № 2-11/2012

Конституційний Суд України у складі суддів:

Головіна Анатолія Сергійовича — головуючого, доповідача,
Бауліна Юрія Васильовича,
Бринцева Василя Дмитровича,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Винокурова Сергія Маркіяновича,
Гультая Михайла Мирославовича,

Запорожця Михайла Петровича,
Кампа Володимира Михайловича,
Колоса Михайла Івановича,
Маркуш Марії Андріївни,
Овчаренка В'ячеслава Андрійовича,
Пасенюка Олександра Михайловича,
Сергейчука Олега Анатолійовича,
Стецюка Петра Богдановича,
Стрижака Андрія Андрійовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни,
Шишкіна Віктора Івановича,

розглянув на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 29 Конституції України, частини п'ятої статті 156, частини третьої статті 165, пункту 4 частини першої статті 237, частини другої статті 245, пункту 2 частини першої статті 253 Кримінально-процесуального кодексу України (далі — Кодекс), статті 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року № 3477-IV (далі — Закон) (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 30, ст. 260).

Заслухавши суддю-доповідача Головіна А. С. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

У С Т А Н О В И В :

1. Суб'єкт права на конституційне подання звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням дати офіційне тлумачення положень:

— частини другої статті 29 Конституції України, згідно з якою ніхто не може триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом;

— частини п'ятої статті 156 Кодексу, відповідно до якої строки тримання під вартою під час досудового слідства закінчуються в день надходження справи до суду;

— частини третьої статті 165 Кодексу, за якою у разі закінчення строку тримання під вартою, якщо цей строк не продовжено в установленому законом порядку, звільнення особи з-під варти на стадії досудового слідства здійснюється на підставі постанови органу дізнання чи слідчого, які проводять досудове слідство у справі, або прокурора. Звільнення з-під варти у кримінальних справах, що знаходяться в судовому провадженні, здійснюється лише за рішенням судді або суду;

— пункту 4 частини першої статті 237 Кодексу, згідно з яким у справі, що надійшла від прокурора, суддя з'ясовує щодо кожного з обвинувачених питання, чи немає підстав для зміни, скасування або обрання запобіжного заходу;

— частини другої статті 245 Кодексу, відповідно до якої у постанові повинні бути зазначені рішення з інших питань, пов'язаних з підготовкою справи до розгляду;

— пункту 2 частини першої статті 253 Кодексу, де встановлено, що, прийнявши рішення про призначення справи до судового розгляду, суддя вирішує питання про зміну, скасування або обрання запобіжного заходу;

— статті 17 Закону, згідно з якою суди під час розгляду справ застосовують Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі — Конвенція), практику Європейського суду з прав людини як джерело права. Тобто суди при здійсненні судочинства у кримінальних справах беззаперечно повинні дотримуватися вимог Конвенції та застосовувати практику Європейського суду з прав людини, в тому числі під час вирішення питань щодо порядку, підстав і строків тримання обвинувачених та підсудних під вартою.

Автори клопотання просять дати офіційне тлумачення вказаних положень в аспекті того, зобов'язаний суд у разі надходження до нього кримінальної справи для розгляду по суті у зв'язку із закінченням строків тримання під вартою обвинуваченого вирішити питання щодо продовження таких строків в межах своєї компетенції або звільнити обвинуваченого з-під варти, чи звернутися до суду вищої інстанції з цього приводу.

На думку народних депутатів України, відповідно до зазначених положень законодавчих актів та інших норм Конституції України (статті 9, 129), Кодексу (частина друга статті 14, стаття 18, частина друга статті 148, статті 165², 165³) єдиним законним рішенням суду у разі надходження до нього кримінальної справи для розгляду по суті, яке відповідатиме вимогам Основного Закону України, Конвенції та практики Європейського суду з прав людини, може бути рішення щодо продовження строку тримання під вартою з обов'язковим визначенням такого строку та викладенням передбачених законом підстав для цього, або щодо звільнення обвинуваченого з-під варти та обрання альтернативного запобіжного заходу.

3. Конституційний Суд України, розглядаючи питання щодо відкриття конституційного провадження у цій справі у зв'язку з прийняттям Другою колегією суддів Конституційного Суду України процесуальної ухвали від 22 березня 2012 року про відмову у його відкритті на підставі пункту 2 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України», виходить з такого.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 150 Конституції України до повноважень Конституційного Суду України належить офіційне тлумачення Конституції України та законів України.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» конституційне подання повинно містити правове обґрунтування тверджень щодо необхідності в офіційному тлумаченні (пункт 4 частини другої статті 39); підставою для конституційного подання щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є практична необхідність у з'ясуванні або роз'ясненні, офіційній інтерпретації положень Конституції України та законів України (частина перша статті 93).

Офіційним тлумаченням вважається діяльність компетентного органу державної влади щодо з'ясування і роз'яснення волі законодавця, матеріалізованої в нормі права (абзац п'ятий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини Ухвали Конституційного Суду України від 5 жовтня 2010 року № 61-у/2010).

Порушуючи питання щодо офіційного тлумачення наведених положень Кон-

ституції України, Кодексу, Закону, автори клопотання обґрунтовують практичну необхідність у роз'ясненні та офіційній інтерпретації неоднозначною практикою застосування цих положень судами України, однак додані до конституційного подання судові рішення не підтверджують такої неоднозначності.

Отже, суб'єкт права на конституційне подання не навів правового обґрунтування практичної необхідності в офіційному тлумаченні вказаних положень, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим Законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтею 153 Конституції України, статтями 39, 45, 50, 93 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України

У Х В А Л И В :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 29 Конституції України, частини п'ятої статті 156, частини третьої статті 165, пункту 4 частини першої статті 237, частини другої статті 245, пункту 2 частини першої статті 253 Кримінально-процесуального кодексу України, статті 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року № 3477–IV на підставі пункту 2 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим Законом.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ